

Xuân đáo bách hoa khai

ISSN: 2734-9195 08:05 31/01/2025

Xuân trong nhà Thiền được ví như sự nhận diện cái tâm chân thật về vạn pháp chứ không phải bị các duyên bên ngoài cuốn đi.

Xuân ơi! Đã mang niềm vui hay nỗi buồn cho muôn nhà mà sao người người than, cũng có người đang hân hoan đón xuân. Chắc có lẽ, tình xuân có bi, có hỷ cũng có từ tâm nên mỗi người tỏ bày tâm trạng khác nhau.

Thiền Sư Mãn Giác khai thị chợ đại chúng Tăng trước khi mất rằng:

春去百花落
春到百花開
事逐眼前過
老從頭上來
莫謂春殘花落盡
庭前昨夜一枝梅

Âm:

“Xuân khứ bách họa lạc,

Xuân đáo bách hoa khai.

Sự trục nhãn tiền quá,

Lão tùng đầu thượng lai.

Mạc vị xuân tàn hoa lạc tận,

Đình tiền tạc dạ nhất chi mai.”[1]

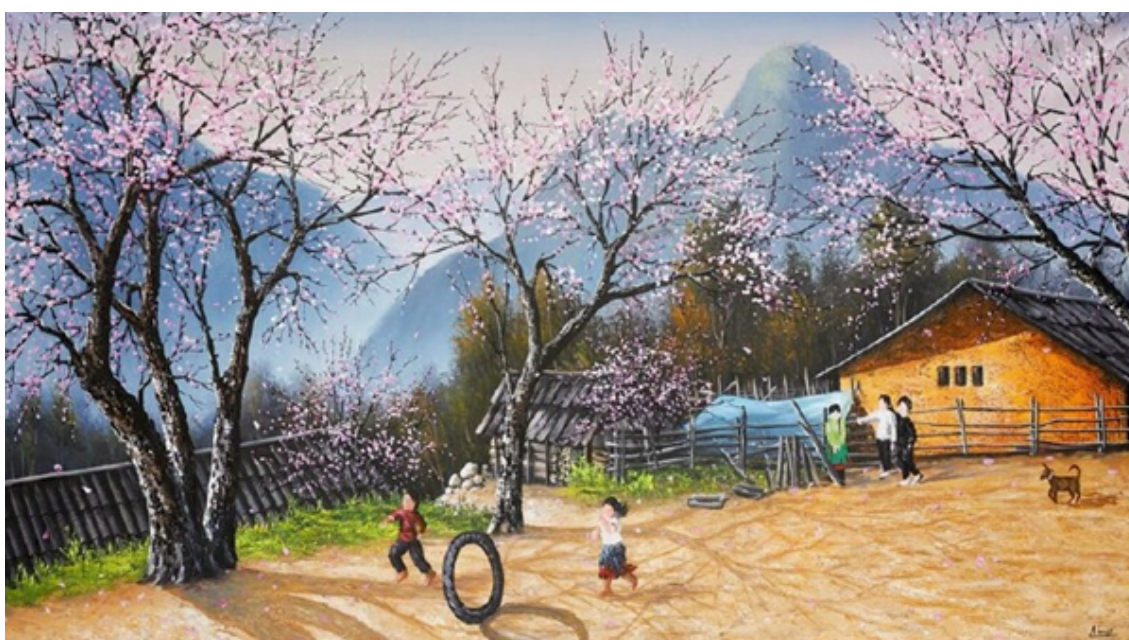
Biết rằng vạn pháp là vô thường, luôn sinh diệt theo nhân duyên, ví như hoa nở theo thời tiết với sự thuận duyên của ngoại duyên và sự chăm sóc. Đó cũng là duyên hiện tại để nhìn nhận ra mùa xuân về, với sự đến và đi của xuân cũng làm để cho mọi người thêm tâm trạng vui lẫn buồn.

Chỉ khi quay về an trú với tâm thiền thì mọi người mới có thể nhận diện cái đến, cái đi, cái viên mãn của muôn duyên.

Xuân trong nhà Thiền được ví như sự nhận diện cái tâm chân thật về vạn pháp chứ không phải bị các duyên bên ngoài cuốn đi. Chỉ có trở về với thực tại và chính niệm hiện tiền chúng ta sẽ có mùa xuân an bình, ít náo ít hỷ nộ hơn.

Xuân chỉ là hình ảnh mang tính chất bày tỏ tính chất thay đổi của vạn vật, chính là bốn yếu tố: thành, trụ, hoại, không.

Xuân ở đây chính là sự hình thành, sự phát triển và sự thịnh vượng của các pháp, của muôn loài cũng như con người, thế giới cùng bầu vũ trụ mà thôi.

Ảnh sưu tầm

Mùa xuân lại về trên mọi nẻo đường đất Việt Nam, nào hoa mai, hoa cúc, hoa đào,... nở rộ khoe sắc xuân. Cũng vậy, với người Việt, xuân về thì chúng ta được Chúa Xuân ban cho một tuổi, đặc biệt hơn người xuất gia được thì được Thầy Tổ hướng dẫn để năm mới nỗ lực nhiều hơn.

Người học đạo thì tháng bảy hằng năm, sau khi kết thúc mùa an cư mới chính thức được xác nhận một tuổi hạ, hay một tuổi đạo, cũng chính là tuổi xuân của người xuất gia từ bỏ ngôi nhà thế tục để bước lên con đường cao viễn: *“Phù xuất gia giả, phát túc siêu phương, tâm hình dị tục, thiệu long Thánh chủng, chấn nhiếp ma quân, dụng báo tứ ân, bạt tế tam hữu”*. [2] Vì thế, người xuất gia đầu năm được Chúa Xuân ban tặng thêm tuổi đời, giữa năm được Chư Tăng chứng minh ban thêm tuổi hạ, đó là điều hạnh phúc với người hành giả xuất gia.

Hành trì của mùa xuân gắn liền với đất trời, sắc xuân đẹp biết bao khi muôn cây nở lộc, muôn chim đua hót, cùng với hương thơm dịu nhẹ bay theo gió của

các loài hoa. Cũng vậy, với nhà Phật, sắc hương ấy được chư Phật tử về chùa dâng cúng một nén nhang lên bàn thờ Phật. Cũng vậy, sắc hương ấy tuy thơm nhưng chỉ bay lên cao và nhẹ nhàng lan tỏa trong chính điện, với niềm tin gia đình bình an, bạn bè, bà con luôn an vui và hạnh phúc. Với người con Phật thì hương thơm Giới đức, Định đức, Tuệ đức mới lan tỏa hạnh phúc và sự an yên cho muôn nhà, muôn người con Phật.

Đức Phật với tuệ giác và lòng đại bi, bác ái luôn tôn trọng sự sống và yêu thương chúng sinh, vì ai đến, hay muôn thú đến nghe pháp ngài đều truyền trao giáo pháp một cách gần gũi và dễ hiểu, cùng với sự ứng dụng phù hợp vào thời cuộc, vì lời dạy ấy luôn vượt thời gian, không gian giúp chúng sinh tu học với sự hoan hỷ, tinh tấn không biết mệt mỏi.

Mùa xuân cũng là lúc chư tăng, ni mỗi đạo tràng ngồi lại kể lại chuyện Phật sự một năm đã làm và cũng chia sẻ các kỷ niệm buồn vui trong sự tu học mỗi ngày và nhắc nhau cùng nỗ lực tu học nhiều hơn trong năm mới. Ngày 30 hay 29 tết tháng thiếu tại mỗi chùa, vào đêm giao thừa Thầy trò các chùa lại tụ họp với tinh thần đoàn kết tụng kinh cầu an đầu năm và chúc tụng cho bá tánh, nhân sinh, đất nước bình an, gần như đó là tinh thần chung mà đức Phật dạy trong Kinh Trường Bộ, Kinh Du Hành, ngài dạy về bảy pháp bất thối: *“Này các Tỷ-kheo, khi nào chúng Tỷ-kheo tụ họp trong niệm đoàn kết, giải tán trong niệm đoàn kết, ..., chúng Tỷ-kheo sẽ được cường thịnh, không bị suy giảm”*. Sau đó, Thầy trao tặng một bao lì xì đỏ mừng tuổi đầu năm cho Tăng chúng, cũng vậy với Phật tử thì gia đình sum họp cúng ông bà và dâng nén hương cúng Phật và ông bà, rồi đón giao thừa để cầu nguyện cho một năm bình an và sức khỏe,...

Mùa xuân với cửa thiền là sự giác ngộ vô thường với tuệ giác qua sự huân tu tinh tấn, cùng sự giữ gìn giới đức. Muôn pháp đều có sự sinh diệt, cũng vậy hoa mai nở rộ nhưng lại chóng tàn, đời người như chiếc lá trên cây, như đợt non trên cành, sớm già và rụng với một hơi thở hít vào mà không thở ra thì hết một đời. Biết vậy, nhưng Thiền sư Mãn Giác nhận định: *“trước mắt việc đi mãi, trên đầu già đến rồi.”*[3]. Thật vậy, Xuân đến cũng chính là nhắc chúng ta cần nhận diện tuổi mình đang già đi với đất trời, hãy hoan hỷ tu học với các thiện pháp, vì mai đây già khó có thể cảm nhận nét đẹp của tuổi xuân.

Kính chúc chư tăng, ni một mùa xuân miên viễn và an yên. Xuân này còn khỏe ta hãy đón xuân với vạn duyên thuận và nghịch sẽ đến mà không bị phiền não làm cho mất đi sự tự tại.

Tác giả: **Tuệ Đăng** - Khoa ĐTTX K7
Tịnh xá Ngọc Thiền, P.3, Tp.Đà Lạt

Chú thích

[1] <http://www.thientongvietnam.net/kinhsach-thike/dirs/thamdohienquyet/unicode/p2-9.html>, Truy cập ngày 16/01/2025.

[2] Thích Hành Trụ, Quy Sơn Cảnh Sách, NXB. Hồng Đức- Hà Nội, 2019, tr.38.

[3] <http://www.thientongvietnam.net/kinhsach-thike/dirs/thamdohienquyet/unicode/p2-9.html>, Truy cập ngày 16/01/2025.